

NORRGA GIRKU - DEN NORSKE KIRKE

Sámi girkoráđđi
Sáme girkkoráde
Saemien gærhkoeraerie
Samisk kirkeråd

Beavdegirji

Sámi girkoráđđi

Ráđđečoahkkin

Girkonjárga – Kirkenes

Njukčamánu 10.-11. b. 2015

Mielde:

Anne Dalheim

Linn Bientie Sivertsen

Liv Eli Holmestrand

Tor B Jørgensen

Jovna Z. Dunfjell

John Erland Boine

Kirsten Isaksen lei mielde bismagotti várrelahttun geas lea sárdnun- ja evttohanvuoigatvuohta.

Ii bohtán:

Ingar N. Kuoljok

Linn Ellen Kristina Bientie Sivertsen oaččui bottu oasis čoahkkimis, ja dan dihtii ii lean mielde meannudeamen áššiid 4/15, 5/15, 9/15 ja 11/15.

John Erland Boine doalai ruhkosa vuosttaš beaivvi. Sámi girkoráđđi lei mielde searvegotti musihkkaruhkosis Girkonjárgga girkus ovdal nuppi beaivvi čoahkkima.

Sámi girkoráđđi bovdi ovddeš proavása Kåre Kvammenn muitalit vásáhusaid ja ovdánemiid birra sámi girkoeallimis dan botta go son lea doaiman báhppan. Sámi girkoráđđi bovdi maiddái sálbmálavluhahkedii Girkonjárgga girkus, ja guossohii giorkokáfe.

Sámi girkoráđis lei čoahkkin Máttá-Várjjat searvegottii ovddasteaddjiiguin, girkoverdde Wenche Dervola, katekehta ja searvegottaráđi nubbijodiheddji Kathrine Jahre, servegottečáli Monica Johnsen ja áššemeannudeaddji Elin Magga, báhpát eai sáhtán searvat go sii ledje gohččojuvvon bismagottečoahkkimii.

Čállingottis:

Tore Johnsen

Gerd Karin Røssæg

Vidar Andersen

Tove-Lill Labahå Magga lei mielde Kåre Kvammena hálešteamis, ja lei mielde ráhkkanahhtimin sálbmaeahkeda.

Áššelistu

SGR 1/2015	Beavdegirjjit
SGR 2/2015	Referáhtat
SGR 3/2015	Dieđut
SGR 4/2014	Guovddášgirkolaš ráđiid jahkedieđáhusat
SGR 5/2015	Evttohus mo guorahallat Sámi válgačoahkkima girkolaš válggaide 2019
SGR 6/2015	Válljet válgaolbmuid bismagottaráđiválggaide
SGR 7/2015	Nammadeapmi – lullisámi liturgiija bargojoavku
SGR 8/2015	Nammadeapmi – bargojoavku 2011-liturgiija davvisámegiel jorgalussii
SGR 9/2015	Vuoddonjuolggadus Norgga girko vuodđu – diehtoášši
SGR 10/2015	Sohkabeliid dásseárvu Norgga girkus– strategalaš plána 2015 – 2023
SGR 11/2015	Mearkkašupmi Sámedikkeráđi sámi riikkaidgaskasaš barggu hárrái
SGR 12/2015	Eará

SGR 1/15 Beavdegirjijt

---

1. Beavdegirji Sámi girkoráđi čoahkkimis Raavrevijhkes juovlamánu 8. – 9. b.

Mearráđus

Sámi girkoráđđi dohkkeha beavdegirjjiid.

SGR 2/15 Referáhtat

---

1. Beavdegirji Girkoráđi čoahkkimis ođđajagemánu 29.-30. b. 2015
2. Beavdegirji Girkuidgaskasaš ráđis skábmamánu 27.-28. b. 2014

Mearráđus

Sámi girkoráđđi váldá referáhtaid diehtun.

SGR 3/15 Diehtoáššit

---

a) Njálmmálaš dieđut váldočállis

1. Mijjen Gærhcoe-gærja almmuheapmi guovvamánu 6. b.
2. Sámi konfirmántasiida, Álaheajus, 26.2.-1.3.2015
3. Sámi girkoeallin Bismačoahkkimis 12.2.2015
4. Dieđut Ruođa girku ja Canadian Council of Churches vuolgaheami hárrái Dálkkádaga, Arktisa ja álgoálbmogiid dáfus
5. Dálkkádatbassivádjoleaddij 2015
6. Árkabismma seminára álgoálbmogiid vuoigatvuođaid ja soabaheami hárrái, Uppsala 12.12.2014
7. Áltárčijaheapmi Nidarosdomenis.

b) Reivvet, čálašeamit

1. Reivve Snoasa gieiddas girkolaš doaimmahusaid hárrái guovvamánu 6. b.
  2. Čálašeamit hávdádemiid dáfus guovvamánu 6. b.
  3. Reivve Rana girkolaš oktasašráđis guovvamánu 6. b. hárrái
  4. Indigenous Peoples and Sustainable Development Goals – dieđut 2015 forumkonferánssa birra, Forum álgoálbmogiid hárrái heahteveahkis.
  5. Invitation to propose candidates for an Indigenous Peoples' Reference Group
  6. Jahkedieđáhus sámi jorgalanprošeavttain 2014 – Norgga biibbalsearvi
  7. Čoahkkin Sámi girkobeivviid 2017 prográmmalávdegotti čoahkkimis – vuodđodokumenttat.
  8. Missions of the margins - seminar
- c) Mediaáššit

Beavdegirjái čállojuvvo ahte ráđđelahttu Tor Berger Jørgensen muitalii ahte gieskat lea virgáduvnon diakonijabargi Divttasvuona searvegoddái.

Mearrádus:

Sámi girkoráđđi váldá áššiid diehtun dákkár mearkkašumiiguin:

1. Sámi girkoráđđi diehtá ahte Sámi girkoráđi válđočáli lea ságastallan Bismačoahkkimiin sámi girkoeallima birra. Sámi girkoráđđi lea duuhavaš dainna ja sávvá ahte dat šattašii bistevas ortnegin.
2. Sámi girkoráđđi bivdá ahte gažaldat girkolaš hávdádemiid hárrái Sámi álbmotbeivvi guovvamánu 6.b. guorahallojuvvo sierra áššin dan oktavuodas mo girku ollislaččat meannuda dan beivvi.

SGR 4/15 2014 Jahkedieđáhus

Čoahkkáigeassu

2014 jahkedieđáhus lea hábmejuvnon ođđa vuogi mielde. Dát lea danin go Finánsadepartementa lea rievvdadan njuolggadusaide mo stáhta ruhtadili galgá stivret Bestemmelser om økonomistyring i staten. Rievvdadusat mearkkašit ahte jahkedieđáhus ja jahkereketdoallu 2014 rájes galget hábmejuvvot oktasaš lánká buot stáhtalaš doaimmain, ghč. čg. 1.5.1 gihppagis Bestemmelser om økonomistyring i staten. Dát guoská maiddái bismagotteráđiide. Čujuhit maiddái Kulturdepartementta reivii skábmamánu 25. b. 2014, mii lea mielddusin.

Dán hámi mielde galget jahkedieđáhusas leat guhtta oasi, dákkár namahusain ja dákkár ortnegis:

I. Jođiheaddji čielggadus

II. Ovttaga ja váldologuid álgočilgehus

III. Jagi doaimmat ja bohtosat

IV. Ovttaga hálldašeapmi ja bearráigeahčču

V. Boahhteáiggevejjolašvuodaid árvoštallan

VI. Jahkereketdoallu

Lea ođđa ášši ahte rehketoallologut galget váldot mielde sierra oassin dieđáhusas. Girkoráđđi lea dan dihtii váldán mielde rehketoalu nu mo dat lea girjjide fievrridevvon stáhta rehketoalloprinsihpaid (SRS) mielde.

Juolludanreive mielde galgá Girkoráđđi almmuhit jahkedieđáhusa Norgga girku neahttasiidduin ovdal miessemánu 1.b. dahje nu johtilit go dieđáhus lea meannuduvvon stivrenkulahallamis Girkoráđi ja ovttaga gaskkas.

Mearrádus

Sámi girkoráđđi dohkkeha jahkedieđáhusa Sámi girkoráđi doaimmas 2014:s ja addá dan Girkoráđđái loahpalaš dohkkeheapmái.

SGR 5/15 Evttohus mo guorahallat Sámi válgačoahkkima girkolaš válggaide 2019

Čoahkkáigeassu

Girkoráđđi (KR 49/13) lea Sámi girkoráđi (SGR 16/13) neavvuma mielde bivdán girkoráđđedirektevrra ovttagbarggus Sámi girkoráđiin guorahallat dárbbu ásahit sámi girkolaš válgačoahkkima mii lágiduvvo juohke 4. jagi. Okta eaktu lea ahte čielggadeapmi deattuha Sámi girkoeallina strategalaš plána áigumušaid, ja makkár rolla diekkár čoahkkimis sáhtta leat, earret eará sámi girkolaš demokratiija nannemis.

Áššebábir čielggada sámi girkodemokratiija strategalaš plána oassekapihttal 5.17 sisdoalu, ja loahpahuvo strategalaš plána evttohusain mo sámi girkolaš válgačoahkkim sáhtášii hábmejuvvot, ja makkár rollat das sáhtášedje leat.

Dihhtomielaččat eai ságastallojuvvo konkrehtalaš oasit evttohusas dál. Ášši mihttomearri lea mearridit mihttomeriid ja doallelaš ovdánanplána ášši čielggadeapmái, ja gávnnahit guovddáš osiid maid ferte čujuhit ášši viidásat čielggadeamis. Dán láchkái oažžu áššis čielggadeami mas lea čielga mihttomearri.

Mearrádus

Sámi girkoráđđi oaivvilda ahte áššebábir govvida mihttomeriid ja ovdánanplána, ja čujuha guovddáš áššiid, ja dainna lágiin lea buorre vuodđu viidáset čielggadeapmái boahttevaš sámigirkolaš válgáčoaččkkima dáfus. Sámi girkoráđđi eaktuda ahte dát lea vuodđun ášši viidáset čuovvuleapmái.

SGR 6/15 Válljet válgaoibmuid bismagotteráđiválggaid

Čoaččkkáigeassu

Sámi girkoráđđi galgá njuolggadusaid mielde mat gusket bismagotteráđi ja Girkočoaččkkima válggaid, nammadit válgaoibmuid geat galget válljet ovtta sámi áirasa Davvi-Hålogalánda bismagotteráđđai, ja ovtta sámi áirasa Lulli-Hålogalánda bismagotteráđđái. Sámi girkoráđi čállingoddi lea ožžon vihtta válgaoibmo evttohasa Davvi-Hålogalánda bismagotti válggaid, muhto ii ovttage evttohasevttohasa Lulli-Hålogalánda searvegottiin. Sámi girkoráđđi nammada válgaoibmuid sierra čoaččkkimis miessemánus.

Mearrádus

1. Sámi girkoráđđi nammada válgaoibmuid sierra čoaččkkimis. Čoaččkin lágiduvvo miessemánu álggogeahčen, áinnas telefonna bokte.
2. Sámi girkoráđđi čujuha áššái SGR 25/09, ja ávžžuha čállingotti oččodit dásseárvvu ássanguovllu ja sohkabeali dáfus go ohcet válgaoibmoevttohasaid.

Beavdegirjái merkejuvvo ahte Kirsten Isaksen gažadii iežas bealálašvuoda dán gažaldagas, go son lea jerrojuvnon bismagotteválggaid evttohasan. Sámi girkoráđđi gávnnašii ahte son ii leat bealálaš.

SGR 7/15 Nammadeapmi - lullisámi liturgija bargojoavku

Čoaččkkáigeassu

Norgga girku 2011 ipmilbálvalusliturgija lea jorgaluvvomin lullisámegillii, ja gaskaboddosaš jorgalus vihahan- ja hávdádušliturgijas lea dahkkojuvnon. Lea dárbu nammadit bargojoavkku mas lea doarvái giella-, teologiija- ja liturgijafágalaš gelbbolašvuhta, mii oazžu válddi sihkarastit lullisámi liturgijaid dási ovdal Sámi girkoráđi ja Girkoráđi loahpalaš dohkeheami.

Mearrádus

1. Sámi girkoráđđi nammada čuovvovaš lahtuid lullisámi liturgija bargojoavkui:
  - Bierna Leine Bientie

- Karin Rensberg Ripa
- Laila Mattson Magga

2. Sámi girkoráđi čállingoddi oažžu fápmudusa gávdnat njealját olbmo bargojvkui.

SGR 8/15 Nammadeapmi - bargojoavku 2011-liturgiija davvisámegiel jorgalussii

Čoahkkáigeassu

Norgga girku 2011 ipmilbálvalusliturgiija lea jorgaluvvomin davvisámegillii. Lea dárbu nammadit bargojoavkku mas lea doarvái giella-, teologijja- ja liturgiijafágalaš gelbbolašvuhta, mii oažžu válddi sihkkarastit davvisámi liturgiijaid dási ovdal Sámi girkoráđi ja Girkoráđi loahpalaš dohkkeheami.

Mearrádus

Sámi girkoráđđi nammada čuovvovaš lahtuid davvisámi jorgalanbarggu 2011-liturgiija bargojvkui.

- Britt Rajala
- Per Oskar Kjølaas
- Nils Øyvind Helander
- Johan Máhtte Skum

SGR 9/15 Vuodđonjuolggadus Norgga girko vuodđu – diehtoášši

Čoahkkáigeassu

Go stáhta ja Norgga girku gaskavuolta lea rievdamin, de galgá Girkočoahkkin ovdal 2019 mearridit (1) girkoortnega ja (2) vuodđonjuolggadusaid / ráđđenhámi Norgga girku. Vuodđonjuolggadusat, dássáži gohčoduvvon “Norgga girku vuodđu”-namahusain, meannuduvvo sierra áššin Girkočoahkkimis cuoŋománus 2015 (GČ 04/15). Girkočoahkkima áššebábir dán áššis čielggada sámi gorkoeallima ságastallamis mas lea sáhkkan Norgga girko álbmotgirkun. Ášši biddjojuvvo Sámi girkoráđi ovdii diehtun.

Mearrádus:

Sámi girkoráđđi váldá ášši diehtun

SKR 10/15 Sohkabeliid dásseárvu Norgga girkus – strategalaš plána 2015 – 2023

Čoahkkáigeassu

1990 rájes leat Norgga girkus leamaš sierra plánat bargui nissongažaldagaid/sohkabeliid ja dásseárvvu dáfus. Mañimuš strategalaš plána dás nogai 2014 loahpas. Dan dihtii oažžu Girkoráđđi dál meannudeapmái ođđa plána man mielddusin leat lassivávdnasat. Plána lea ođasmahtton ovddit áigodaga ektui. Váldomearri joatkašuvvá, muhto oassemearit main leat vuollečuoggát riikkaviidosašaš, guovllu ja báikkálaš atnui, leat veahá rievdaduvvon. Dán mihttomearrehámi galá Girkoráđđi meannudit. Resurssat mat čuvvot strategalaš plána, leat maiddá ođasmahttojuvvon ja dasa leat lasihuvvon ođđa áššit. Bismagottiid mearkkašumit leat mielde. Earret eará lea riikkaidgaskasaš ehkumenalaš bealli, seksuálalaš unnitlogut ja girku ovdasvástádus bargoadin eanet oidnosis dálá evttohusas. Strategalaš plána oktan mielddusresurssaiguin lea jurddašuvvon veahkkin go sohkabeliid ovtadássásašvuoda galgá ásaht buot Norgga girku doaimmain. Mihttomearri lea ahte ovtadássásašvuoda váldojuvvo vuhtii, ja ahte dat boktá jurdagiid ja dagaha daguid.

Mearrádus

Sámi girkoráđđo doarju ahte Girkoráđđi dohkkeha Sohkabeliid dásseárvu Norgga girkus – strategalaš plána 2015 – 2023 daiguin cuigehusaiguin mat leat mearrádusevttohusas áššis GR 14/2015.

Sámi girkoráđđi evttoha ahte sáhcucuokkis njeallje strategalaš plána evttohuuvon oassemihttu rievdaduvvo ná:

- Bargus sohkaheale- ja ovtadássásašvuodaoinnuid dáfus teologiiijas, liturgiijas, ipmilbálvaluseallimis, diakoniiijas, oskkuoahpahas ja jođiheaddjiovdáneamis lea miellaguoddbargu.

SGR 11/15 Mearkkašupmi Sámedikkeráđi sámi riikkaidgaskasaš barggu hárrái

Čoahkkáigeassu

Sámedikki dievasčoahkkin galgá ovdal 2015 geasi meannudit dieđáhusa sámi riikkaidgaskasaš barggu hárrái. Sámedikkeráđđi álggahii dán doaimma geassemánus 2014 go čielggadii dan Sámedikki dievasčoahkkinii áššis SP 15/14 Sámedikkeráđi čielggadeapmi riikkaidgaskasaš bargguin. Sámi servodat lea bovdejuvvon buktit cealkámuša ášši viidáset hábmemii. Dán dihtii oažžu Sámi girkoráđđi ge ášši meannudeapmái.

Sámedikkedieđáhusa ulbmil lea čielggadit manin, gos ja mo sámi álbmot doaibmá sámi arenas, ja ee. čielggasmahttit vuoruhuvvon doaibmaguovlluid.

Sámi ovtasbargu riikkarájaid rastá Sámis ja riikkaidgaskasaš álgoálbmotbargu leat guokte váldoasi Sámedikkeráđi čielggadeamis sámi riikkadgaskasaš barggu hárrái.

Áššebábir čielggada áššeosiid mat guoskkahuvvojit čielggadeamis ja mo sámedikkeráđđi smiehtá organiserema, rollaid, ovttasbarggu ja bargujuogu iešguđet oasálaččaid gaskkas dán suorggis, ee. Dábálaš sámi servvodaga dáfus. Sámi girkoráđđi namahuvvo earenoamážit.

Áššebáir govvida deatalaš osiid Sámi girkoráđi riikkaidgaskasaš barggus mat sáhttet adnot vuodđun Sámedikki loahpalaš áššemeannudeamis.

Mearrádus

A. Sámi girkoráđđi addá Sámedikkeráđđái čuovvovaš mearkkašumi bargui sierra sámedikkedieđáhusain sámi riikkaidgaskasaš barggu hárrái. Mearkkašumiid vuodđu lea Sámedikkeráđi čielggadeapmi seammá áššis (SP 15/14):

1. Sámi girkoráđđi lea ilus go Sámediggi lea bargamin diedáhusain sámi riikkaidgaskasaš barggu birra, ja doarju ášši válđočujuhusa.
2. Sámi girkoráđđi lea earenomaáš duđavaš das go Sámedikkeráđi čielggadeapmi deattuha sápmelaččaid solidáralaš geatnegasvuoda eará álgoálbmogiid ektui. Sámi girkoráđđi ávžžuha dahkat eanet suokkardallamiid dán bealis sámi riikkaidgaskasaš barggus loahpalaš sámedikkedieđáhusas.
3. Sámi girkoráđđi doarju Sámedikki ahte Sámediggi riikkaidgaskasaš barggustis atná vuodđun Ona álgoálbmotjulggáštusa ja ILO-konvenšuvnna 169 unnimusmearrin máilmmi álgoálgobmogiid bisuheamis, ja sin birgemuša.
4. Sámi girkoráđđi atná deatalažžan ahte Sámediggi riikkaidgaskasaš barggus dássáidahtta gaskavuoda stáhtaeseiválldiide ja ásaha iešheanálaš rolla alccesis go galgá deaivvadit earáiguin riikkaidgaskasaš arenas.
5. Sámi girkoráđđi oaivvilda ahte lea deatalaš ahte Sámedikkeráđi čielggadeapmi čalmmustahtta resursaávkástallama ja čujuha ahte sosiálalaččat vástideaddji ealáhusat leat earenoamáš hástalusat álgoálbmogiidda. Sámi girkoráđđi lea ovttaoavilis das ahte dát ášši guoská oalle láhkái Sápmai ja ártalaš guovlluide, muhto dáhttu maid čujuhit ahte dát leat golbálalaš hástalus mas Sámedikkis berre leat dadjamuš go deaivvadit norgalaš fitnodagaiguin. Stáhta penšuvdnafoanda lea máilme stuorámus investerenfoanda, ja norgalaš fitnodagat barget álgoálbmotguovlluin eará sajiin máilmmes. Sámi girkoráđđi ávžžuha Sámedikki árvoštallat makkár rolla Sámedikkis ja sámi servvodagas berre leat dán oktavuodas, ja mo dakkár rolla sáhtta nannejuvvot ja ovdánahttojuvot solidaritehtajurddašeamis.
6. Sámi girkoráđđi lea duhtavaš dainna go Sámediiggi oaidná ahte ferte ovttasbargat sámi ásahusaiguin, servviiguin ja dábálaš sámi servvodagain riikkaidgaskasaš barggustis. Sámi girkoráđđi oaivvilda ahte Sámedikki doaibma váldooasseváldin sámi riikkaidgaskasaš barggus lea deatalaš ja ferte ovdánahttojuvot, muhto ahte sámi servvodahkii lea maid dearvaslaš ahte dát oassi oážžu vuostebeali dábálaš sámi servvodagas, mas leat doaimmalaš olbmot ja ásahusat, main maid lea solidaritehtaoaidnu. Sámi girkoráđđi ávžžuha Sámedikki lámhit dili nu ahte sámi dábálaš servvodat sáhtta bargar Sámedikkiin ovttas, ja maidái hástalit Sámedikki ovdánahttimis sámi riikkaidgaskasaš barggus.

7. Sámi girkoráđđi lea ilus go Sámdiggi dahká Sámi girkoráđi oainnusin dieđáhusas sámi riikkaidgaskasaš barggus. Kristtalaš girkut ovddastit máilmmedásis deatalaš globála fierpmádagain main lea nana solidaritehtadovdu. Girkut gávdnojit viidát miehtá máilmmi ja dain leat buorit organisašuvnnavuogádagat, ja leat dávjá maiddá čielga servvodatjietna, ja dat addá girkuide buori vejolašvuoda doaibmat vuoigatlašvuoda, bissovašvuoda ja ráfi ovddas. Girkolaš álgoálbmotbargu masa Sámi girkoráđđi gullá lea mielde sihke hásttuheamen girkuide doaibmat solidaritehtavuodđun álgoálbmogiid vuoigatvuodaid ja eallindili dáfus, ja maiddá nannet álgoálbmogiid iežaset arenaid ja vejolašvuoda iežaset čilget ja ovddastit girkuide siskkobealde ja girkuide hárrái. Dán vuodun alde hálida Sámi girkoráđđi leat čielga oassálasti sámi riikkaidgaskasaš barggus – ovttas eará sámi ásahusaiguin, ja earáiguin.

B. Jos lea dárbu oanehis cealkagiidda Sámi girkoráđi barggu hárrái sámediggedieđáhusa dáfus, de čujuhuvvo oanehis cealkagiidda áššebáhpára 3. čuoggás «Sámi girkoráđi vuodđun, rolla, doaimmat ja ovttasbargoohtavuoddat».